

oplyses ogsaa af hans store Samleværk *Historiske Kildeskrifter og Bearbejdelser af dansk Historie især fra det 16. Aarh.* (1.—2. Række, 4 Bd., 1873—87); hertil slutte sig *Historiske Samlinger og Studier* (3 Bd., 1891—98). Udenfor dette Tidsrum falde hans *Kjøbenhavns Kirker og Klostere i Middelalderen* (1859—63) og *Breve fra Jacob Langebek* (1895).

Den overordentlig stærke Produktion kunde indgive en Frygt for manglende Omhu ved Gjengivelsen af Kilden eller for at Valget af det meddelte ikke blev rigtigt truffet, men mod Rørdams Nøjagtighed kan ikke Anker føres; kun ved Udgifter, der krævede en finere Teknik og et mere skjønsomt Udvalg, ere Mangler blevne paaviste, saaledes ved hans *Danske Kirkelove 1536—1683* (3 Bd. 1883—89). Stundom kunde Stoffet overvælde Rørdam, saa at det centrale i Personligheden ikke traadte fuldt frem; dette gjælder saaledes Bogen om *Arild Hvitfeldt* (1896), men især Værket om *Peter Rørdam* (3 Bd., 1891—95). Men Rørdam hørte beskedent paa Kritik, og han følte, at hans utrættelige Virksomhed og omfattende Viden dog blev skattet af alle, idet man fuldt erkendte hans store Fortjenester af vor Kirkes, Skoles, Litteraturs og Kulturs Historie og Værdien af hans Hundreder af Biografier; af saadanne har han bl. a. i Biografisk Lexikon skrevet saa meget som et helt Bind.

Rørdam var en nidkær Præst og en god Taler, fængslende ved Liv og Kraft. Han var 1867 bleven optaget som Medlem af *Danske Selskab*, 1871 som Medlem af Videnskabernes Selskab. Det theologiske Fakultet hædrede ham 1910 ved at tildele ham den theologiske Doktorgrad.      *Joh. Stp.*

Den 17. Marts 1913 døde Friedrich von Thudichum, der var født 1831 og 1862 udnævntes til Professor ved Universitetet i Tübingen, hvortil han siden var knyttet. Thudichum var en let producerende Skribent, litterært virksom paa mange Omraader, Germanist, Retshistoriker, Stats- og Kirkeretslærer, men han hører ikke til de Forskere, som trænge frem ad ukendte Veje eller opdyrke ny Jord. I sine rets-

historiske Arbejder behandlede han — foruden den tyske Privatrets Historie (1894) — særlig *Die Gau- und Markverfassung in Deutschland* (1860), *Der altdeutsche Staat* (1862), *Die Rechtssprache in Grimm's Wörterbuch* (1898) og *Sala. Sala-Gau. Lex Salica* (1895). Af mere historisk Interesse er hans *Der Achtsprozess gegen Friedrich den Groszen und seine Verbündeten 1757 und 1758* (1892) og det bekendte „Denkschrift“ *Historisch-statistische Grundkarten* (1892). Thudichum's talrige Bidrag til Stats- og Kirkeretten staa ikke Maal med, hvad der er ydet af samtidige Forfattere som Hänel, Laband og Friedberg, hans i kirkehistoriske Arbejder — *Kirchliche Fälschungen* (I—II, 1898—1906) o. a. — udtalte Anskuelser paadrog ham skarpe Angreb fra Mænd som Harnack og Jülicher. Et trist Vidnesbyrd om svigtende videnskabelig Objektivitet frembyder Thudichum's Festskrift til Robert von Mohl *Verfassungsgeschichte Schleswig-Holsteins von 1806—1852 in ihren deutschen und europäischen Beziehungen* (1871), hvor Fremstillingen — ukritisk og uselvstændig — udelukkende bygger paa Droysen, Samwer og Beseler, medens Indlæg fra dansk Side overhovedet ikke nævnes, og hvis Tone baade overfor Christian VIII og det danske Folk er af den Art, at Betegnelsen „Ukvemsord“ og ikke „Argumentation“ karakteriserer Skriftet bedst. *Frantz Dahl.*

Generaldirektør Marcus Rubin har omarbejdet sit Bidrag til „Folkenes Historie“ til en selvstændig Bog: *Tysklands Historie fra 1848 til Nutiden* (1912), og man maa ønske, at hans Fremstilling ogsaa i denne mere selvstændige Form maa finde mange Læsere. Omend Rubin, siden hans to store Værker i dansk Historie for tyve Aar siden saa Lyset, aldrig helt har sluppet Forbindelsen med Historien, men stadig trods sin store Virksomhed har fundet Tid og Lyst til nu og da at sende en historisk Afhandling ud, er det dog, som om han særlig ved at udsende denne Bog har villet vise, at han nu som dengang hævder sin fremskudte Plads i de danske historiske Forfatteres Rækker. Derfor griber man den ogsaa med Nysgerrighed, man vil se, om Forfatterens Fysiognomi har